Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkandet SOU 2026:45 Effektiva ingripanden mot brott i cybermiljö

E-hälsomyndighetens ställningstagande

E-hälsomyndigheten tillstyrker utredningens förslag med nedanstående kommentarer.

Sammanfattning

Myndigheten anser att följande ändringar bör göras i lagen (2027:000) om polisiära ingripanden i cybermiljö:

- Myndighetens informationssystem, liksom informationssystem inom annan samhällsviktig verksamhet, bör omfattas av förbudet mot ingripande enligt 8 §.
- Alternativt bör proportionalitetsbedömningen enligt 7 § genomföras efter samråd med den myndighet eller organisation som ansvarar för det informationssystem som är föremål för ingripandet, under förutsättning att ett sådant samråd kan ske utan att syftet med ingripandet motverkas.
- Organisationen vars informationssystem är föremål för ingripandet bör underrättas om åtgärden, om det kan ske utan att syftet med ingripandet motverkas.

E-hälsomyndighetens kommentarer

Förslag till lag (2027:000) om polisiära ingripanden i cybermiljö, 8 §

Den föreslagna lagen ger Polismyndigheten, Tullverket och Säkerhetspolisen möjlighet att ingripa i E-hälsomyndighetens informationssystem. De förbud mot ingripande som föreslås enligt 8 § bedöms inte omfatta informationssystem inom samhällsviktig verksamhet.

Box 913, 391 29 Kalmar
Besök: Södra Långgatan 60, Kalmar
Sankt Eriksgatan 117 Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se
Webbplats: www.ehalsomyndigheten.se
Telefon: 010-458 62 00

Inom sektorn hälsa, vård och omsorg bedrivs samhällsviktig verksamhet med stöd av informationssystem, där vissa av dessa system är av kritisk betydelse för den samhällsviktiga verksamheten. Ett ingripande mot sådana informationssystem skulle kunna medföra betydande konsekvenser för samhällets funktionalitet och förmåga att upprätthålla grundläggande samhällsservice. Ytterst kan ett ingripande mot informationssystem för aktörer inom sektorn hälsa, vård och omsorg få konsekvenser för liv och hälsa för hela grupper av invånare.

E-hälsomyndigheten anser därför att det föreslagna förbudet mot ingripande i 8 § även bör omfatta system som används för samhällsviktig verksamhet.

Förslag till lag (2027:000) om polisiära ingripanden i cybermiljö, 7 §

Enligt den föreslagna proportionalitetsbestämmelsen i 7 § får ett ingripande genomföras endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men som det innebär för den vars uppgifter berörs eller för något annat motstående intresse. För att kunna genomföra en sådan bedömning måste beslutsfattaren väga nyttan som förväntas följa av ingripandet mot risken för påverkan på informationssäkerhet, patientsäkerhet, enskildas personliga integritet osv.

Informationssystem inom sektorn hälsa, vård och omsorg är i flera fall sammanlänkade med vårdgivares, apoteksaktörers och andra offentliga aktörers system. En åtgärd som tekniskt sett är begränsad till en uppgift, ett konto eller en systemkomponent kan därför få konsekvenser utöver de som beaktats vid beslut om ingripande. Som framförts ovan kan påverkan i ett informationssystem inom sektorn få konsekvenser för bland annat tillgängligheten av kritiska tjänster inom hälso- och sjukvårdssektorn vilket därmed skulle kunna hota patientsäkerheten.

Om informationssystem för samhällsviktig verksamhet inom sektorn hälsa, vård och omsorg inte undantas enligt ovanstående förslag anser E-hälsomyndigheten att det bör införas en skyldighet för den ingripande myndigheten att, när det kan ske utan att motverka syftet med åtgärden, samråda med den myndighet eller organisation som ansvarar för det berörda informationssystemet före ingripandet verkställs. Ett sådant samråd skulle bidra till att beslutsfattaren får en korrekt och heltäckande bild av åtgärdens potentiella konsekvenser. Detta skapar bättre förutsättningar för proportionerlig avvägning mellan brottsbekämpningsintresset och risken för negativa effekter på samhällsviktiga informationssystem samt minskar risken för att ingripandet orsakar större skada än den brottslighet som åtgärden syftar till att motverka.

Underrättelseskyldighet vid ingripanden

E-hälsomyndigheten konstaterar att förslaget inte innehåller någon generell skyldighet för den ingripande myndigheten att underrätta ägaren av ett informationssystem som är föremål för ett ingripande. Det innebär att ett ingripande i princip kan genomföras i ett informationssystem som tillhandahålls av E-hälsomyndigheten utan att myndigheten underrättas om detta, vare sig före eller efter ingripandet. Myndigheten riskerar därmed att sakna kännedom om att uppgifter har blockerats, ändrats eller raderats eller att den brottsbekämpande myndigheten har brutit eller kringgått säkerhetsåtgärder eller utnyttjat en teknisk sårbarhet.

Avsaknaden av underrättelse kan försvåra E-hälsomyndighetens möjligheter att fullgöra sitt ansvar för systemens konfidentialitet, riktighet samt tillgänglighet. E-hälsomyndigheten har ett självständigt och berättigat intresse av att få kännedom om att ett informationssystem som myndigheten ansvarar för används eller har använts för brottsliga ändamål. Sådan information är nödvändig för att myndigheten ska kunna begränsa pågående skada, säkra loggar och annan relevant dokumentation, avhjälpa tekniska sårbarheter och förebygga att systemet utnyttjas på nytt. Informationen kan också vara nödvändig för att myndigheten ska kunna bedöma om incidenten medför andra rättsliga skyldigheter och om berörda verksamheter eller enskilda behöver informeras.

Vidare kan myndigheten exempelvis komma att uppfatta effekterna av ett lagenligt ingripande som en pågående säkerhetsincident eller obehörigt intrång och vidta åtgärder för att bekämpa ett sådant ingripande.

E-hälsomyndigheten anser därför att förslaget till i lagen om polisiära ingripanden i cybermiljö om bör kompletteras med en skyldighet att underrätta säkerhetschef eller motsvarande funktion i en organisation vars informationssystem är föremål för ingripande när sådan underrättelse inte motverkar ingripandets syfte.

I detta ärende har generaldirektör Peter Yngve beslutat.

It-säkerhetsansvarig Olle Lindgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har enhetschef Johan Palmqvist, it- och informations-säkerhetsspecialist Sara Svensson, utredare Pernilla Bergvall samt juristerna Beatriz Castro och Julia Pistol deltagit.